

**SZCZEGÓŁOWE WARUNKI I SPOSOBY OCENIANIA
Z GEOGRAFII dla czteroletniego
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO (po SP).
III etap edukacji
obowiązują od września 2019 roku, w zdalnej
formie nauczania od 2020 roku, zgodnie ze Statutem
II Liceum Ogólnokształcącego w Piotrkowie Tryb.
(w zakresie podstawowym i rozszerzonym)**

1. Podstawa prawna opracowania:

- Szczegółowe warunki i sposoby oceniania z geografii opracowane zostały w oparciu o:
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 poz. 373),
 - podstawę programową z geografii dla szkół ponadpodstawowych,
 - program nauczania zatwierdzony przez MEN,
 - Szczegółowe Warunki i Sposoby Oceniania II LO w Piotrkowie Trybunalskim.

2. Cele ogólne oceniania osiągnięć uczniów:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu, pobudzanie jego rozwoju umysłowego, uzdolnień i zainteresowań,
- informowanie rodziców (opiekunów prawnych) o postępach, trudnościach lub specjalnych uzdolnieniach dziecka,
- dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem,
- śródroczne i roczne podsumowanie wiadomości i umiejętności oraz określanie na jej podstawie stopnia opanowania przez ucznia materiału programowego przewidywanego na dany okres śródroczny i roczny.

3. Wymagania edukacyjne w zakresie podstawowym i rozszerzonym

A. Cele kształcenia - wymagania ogólne w zakresie podstawowym:

I. Wiedza geograficzna.

1. Opanowanie słownictwa geograficznego.
2. Zaznajomienie z różnorodnymi źródłami i metodami pozyskiwania informacji geograficznej.
3. Poznanie głównych zjawisk i procesów geograficznych, zróżnicowania środowiska przyrodniczego oraz form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji.
4. Poznanie relacji między elementami przestrzeni geograficznej (przyrodniczej, społeczno-gospodarczej i kulturowej) w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej.
5. Rozumienie prawidłowości w zakresie funkcjonowania środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek-przyroda.
6. Rozumienie zasad racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody.
7. Integrowanie wiedzy przyrodniczej, społeczno-ekonomicznej i humanistycznej.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

1. Korzystanie z planów, map fizycznogeograficznych i tematycznych, fotografii, zdjęć lotniczych i satelitarnych, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych, technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) oraz technologii geoinformacyjnych (GIS) w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.
2. Interpretowanie map różnej treści oraz wykonywanie podstawowych map z wykorzystaniem narzędzi GIS.
3. Określanie relacji między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego.
4. Ocenianie zjawisk i procesów politycznych, społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w Polsce i w różnych regionach świata.
5. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego.
6. Prognozowanie przemian społeczno-gospodarczych oraz przewidywanie skutków działalności gospodarczej człowieka w środowisku geograficznym.
7. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego.

8. Wykazywanie się podstawową znajomością map fizycznogeograficznych i społeczno-gospodarczych podczas analizy zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym.

III. Kształtowanie postaw.

1. Rozwijanie pasji i zainteresowań geograficznych, budzenie ciekawości świata.
2. Rozumienie roli nauk geograficznych w poznaniu i kształtowaniu przestrzeni geograficznej.
3. Podejmowanie refleksji nad pięknem i harmonią świata przyrody, krajobrazów oraz osiągnięciami cywilizacyjnymi ludzkości.
4. Rozumienie potrzeby racjonalnego gospodarowania w środowisku zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego.
5. Przyjmowanie postawy wspólnotowej, obywatelskiej i patriotycznej.
6. Kształtowanie pozytywnych – emocjonalnych i duchowych – więzi z najbliższym otoczeniem, regionem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią.
7. Kształtowanie postawy zrozumienia i szacunku dla tradycji, kultury i osiągnięć cywilizacyjnych kraju ojczystego, własnego regionu i społeczności lokalnej.
8. Kształtowanie poszanowania dla innych, europejskich i pozaeuropejskich kultur i tradycji.
9. Przełamywanie stereotypów i kształtowanie postaw solidarności, szacunku i empatii wobec przedstawicieli innych narodów i społeczności.

B. Cele kształcenia - wymagania ogólne w zakresie rozszerzonym:

I. Wiedza geograficzna.

1. Opanowanie specjalistycznego słownictwa geograficznego.
2. Zaznajomienie z geoinformacyjnymi narzędziami analizy danych geograficznych.
3. Rozumienie możliwości wykorzystania technologii geoinformacyjnych (GIS) w poznawaniu świata i wykrywaniu coraz bardziej złożonych problemów środowiska geograficznego.
4. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej.

5. Identyfikowanie relacji między elementami przestrzeni geograficznej (przyrodniczej, społeczno-gospodarczej i kulturowej) w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

1. Prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, opracowanie i prezentacja wyników, analizowanie pozyskanych danych i formułowanie wniosków na ich podstawie.

2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego świata.

3. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych zależności w systemie przyroda-człowiek-gospodarka.

4. Proponowanie nowych rozwiązań problemów i racjonalnych działań człowieka w środowisku geograficznym.

5. Kształtowanie umiejętności wieloaspektowego postrzegania przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.

6. Waloryzowanie zjawisk i procesów przyrodniczych oraz wartościowanie działalności człowieka w środowisku.

7. Podejmowanie konstruktywnej współpracy w grupie i rozwijanie umiejętności komunikowania się z innymi podczas realizacji projektów edukacyjnych.

8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie, ocenie i prognozowaniu przemian przestrzeni geograficznej.

9. Wykorzystanie technologii geoinformacyjnych (GIS) w analizie i prezentacji danych przestrzennych.

10. Wykazywanie się znajomością map fizycznogeograficznych i społeczno-gospodarczych podczas analizy zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym.

III. Kształtowanie postaw.

1. Rozwijanie dociekliwości poznawczej, ukierunkowanej na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna.

2. Kształtowanie przekonania o użyteczności nauk geograficznych i edukacji geograficznej dla osobistego rozwoju człowieka oraz aktywności społecznej i obywatelskiej.

3. Docenianie znaczenia przyrody w życiu człowieka, rozumienie roli zasobów przyrodniczych oraz konieczności ich ochrony i racjonalnego użytkowania.

4. Rozumienie pozautilitarnych wartości odnoszących się do wybranych elementów środowiska geograficznego.

5. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za stan i jakość środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy własnego regionu, Polski i świata.

6. Uwrażliwianie na wartość i znaczenie cennych obiektów przyrodniczych i kulturowych, należących do dziedzictwa ponadnarodowego, narodowego, regionalnego i lokalnego.

7. Przekonanie o potrzebie odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym i obywatelskim na rzecz rozwoju lokalnego, regionalnego oraz Polski.

8. Rozumienie potrzeby zmniejszania dysproporcji w rozwoju gospodarczym.

4. Metody i narzędzia oraz szczegółowe zasady sprawdzania i oceniania osiągnięć uczniów:

4.1 Zasady obowiązujące w ocenianiu:

a) ocenianie wiedzy i umiejętności powinno być dokonywane systematycznie, w różnych formach, w warunkach zapewniających obiektywność oceny,

b) prace klasowe, sprawdziany i odpowiedzi ustne są obowiązkowe,

c) prace klasowe są zapowiadane, z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem podany jest zakres sprawdzanych umiejętności i wiadomości,

d) krótkie prace pisemne- konturówki i kartkówki - nie muszą być zapowiadane i nie muszą być poprawiane,

e) uczeń nieobecny na pracy klasowej musi ją napisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem, nie później jednak niż w ciągu dwóch tygodni, po upływie tego terminu uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną,

f) pisemny sprawdzian uczeń może poprawić (nie tylko ocenę niedostateczną) w ciągu dwóch tygodni od dnia podania informacji o ocenach. Poprawa odbywa się w wyznaczonym przez nauczyciela terminie na lekcji. Uczeń poprawia pracę tylko jeden raz, ocena z poprawy będzie uwzględniona tylko, gdy będzie wyższa, przy czym obie podlegają ocenie śródrocznej czy rocznej,

g) po dłuższej nieobecności w szkole (powyżej 1 tygodnia) uczeń ma prawo nie być oceniany przez 3 dni,

h) uczeń ma prawo w semestrze zgłosić liczbę nieprzygotowań zgodną z ilością dni w tygodniu, kiedy odbywają się lekcje z geografii (w klasach z zakresem podstawowym 1 lub

2, a w klasach z zakresem rozszerzonym 2 do 4). Przez nieprzygotowanie rozumie się: brak zeszytu, kart pracy lub maturalnych kart pracy- zakres rozszerzony, brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych do lekcji, brak prezentacji.

i) po wykorzystaniu limitu określonego w punkcie (h) uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną,

j) uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną na koniec I okresu, musi zaliczyć ten semestr w terminie uzgodnionym z nauczycielem,

k) aktywność na lekcji nagradzana jest (+) - ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń za 3 plusy w klasie z zakresem podstawowym, a za 4 plusy w zakresie rozszerzonym Przez aktywność na lekcji rozumie się: częste zgłaszanie się na lekcji, udzielanie poprawnych odpowiedzi, aktywną pracę w grupach,

l) przy ocenianiu, nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia.

l)na ocenę roczną ma wpływ udział i osiągnięcia ucznia w konkursach przedmiotowych i olimpiadach.

4.2 Elementy wchodzące w zakres oceny:

Przedmiotem kontroli, oceny i diagnozy osiągnięć edukacyjnych ucznia są:

a) wiadomości – uczeń wie i rozumie,

b) umiejętności – uczeń potrafi,

c) postawy – zaangażowanie w procesie nauczania – zainteresowania, uczenie się, aktywność; systematyczność.

4.3 Narzędzia kontroli:

- pisemne prace kontrolne-sprawdziany lub testy – przeprowadzone po zakończeniu każdego działu lub kilku działów, zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, sprawdzane przez nauczyciela w ciągu 2 tygodni, częstotliwość 1-3 w w roku szkolnym/na poziomie podstawowym/ oraz 2-6 na poziomie rozszerzonym, w zależności od ilości godzin do dyspozycji, czas trwania 45 minut,

- kartkówki obejmujące nie więcej niż jedna do trzy jednostki lekcyjne, nie muszą być poprzedzone wcześniejszą zapowiedzią, sprawdzane przez nauczyciela w ciągu 1 tygodnia, częstotliwość według uznania nauczyciela, czas trwania do 20 minut,

- odpowiedzi ustne dotyczące materiału z trzech ostatnich lekcji. Przy ocenie brane są pod uwagę: poprawność użytej terminologii, poprawność merytoryczna, sprawność wypowiedzi, wspomaganie się przy wypowiedzi pomocami dydaktycznymi czy rysunkiem schematycznym (jeśli wymaga tego pytanie),
- aktywność ucznia – zaangażowanie ucznia, wiedza merytoryczna, sprawność operowania fachowym językiem, skuteczność komunikacji oraz umiejętność formułowania dłuższych wypowiedzi, ćwiczenia dodatkowe, korzystanie z różnych źródeł informacji,
- prace domowe - wiedza merytoryczna, sprawność operowania fachowym językiem;
- zadania w kartach pracy (zakres podstawowy) lub w maturalnych kartach pracy (zakres rozszerzony)- odpowiedź pisemna z zakresu wiedzy, umiejętności lub tworzenia informacji;
- ocena z prezentacji multimedialnych - wiedza merytoryczna, korzystanie z różnych źródeł informacji, użyta terminologia, dokumentacja, estetyka pracy, współpraca uczniów w tworzeniu prezentacji;
- konturówka z mapy: mapa fizyczna świata, Europy i Polski, mapa polityczna świata, Europy, mapa administracyjna Polski i ochrona przyrody w Polsce,
- formy pracy twórczej na lekcji – prace grupowe, prezentacje nowych rozwiązań problemów stawianych przez nauczyciela lub innych uczniów – oceniane każdorazowo przez nauczyciela,
- formy pracy twórczej w domu – prace dodatkowe, schematy, plansze, itp,
- udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- postępy ucznia w procesie edukacyjnym.

4.4 Oceny bieżące ustala się wg następującej skali:

- celujący 6
- bardzo dobry 5 (5+)
- dobry 4 (4+)
- dostateczny 3 (3+)
- dopuszczający 2 (2+)
- niedostateczny 1 (1+)

4.5 Sumę punktów uzyskanych podczas pisania prac kontrolnych, pisemnych przelicza się na oceny wg następującej skali

KARTKÓWKI/KONTURÓWKI:

- niedostateczny..... 0 % - 49 %
- dopuszczający50 % - 61 %
- dostateczna.....62 % - 73 %
- dobry..... 74 % - 85 %
- bardzo dobry..... 86 % - 100%

SPRAWDZIANY:

- niedostateczny..... 0 % - 39%
- dopuszczający40 % - 54 %
- dostateczna.....55 % - 69%
- dobry..... 70 % - 84 %
- bardzo dobry..... 85 % - 97%
- ocena celująca.....98% - 100%

4.6 Sposoby informowania uczniów:

- na pierwszej godzinie lekcyjnej nauczyciel zapoznaje uczniów o szczegółowych warunkach i sposobach oceniania,
- oceny są jawne (dla danego ucznia i jego rodziców/opiekunów prawnych), oparte o opracowane kryteria. Nauczyciel ustalając ocenę powinien ją – na prośbę ucznia lub rodzica/opiekuna – krótko uzasadnić,
- sprawdziany przechowywane są w szkole do końca danego roku szkolnego.

4.7 Sposoby informowania rodziców (prawnych opiekunów):

- wychowawca na pierwszym zebraniu informuje rodziców o SW i SOW,
- o ocenach bieżących, śródrocznych i rocznych informuje się rodziców na zebraniach lub w czasie indywidualnych spotkań,
- rodzice mają wgląd do dziennika, gdzie mogą sprawdzić bieżące oceny swego dziecka,

- informacja o przewidywanej ocenie rocznej jest przekazywana rodzicom zgodnie z procedurą (najpóźniej dwa tygodnie przed rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej,

4.8 Zasady wystawiania oceny śródrocznej i rocznej:

- ocenianie śródroczne i roczne powinno być dokonane na podstawie przynajmniej 3 ocen cząstkowych,
- ocena śródroczna jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych (najbliższą wielokrotności 0,50 np. przy średniej arytmetycznej 4,61 uczeń otrzymuje ocenę śródroczną- dobry+ (4+)
- ocena roczna jest także średnią arytmetyczną ocen cząstkowych – odpowiednio powyżej:
 - 1,50 na ocenę dopuszczającą,
 - 2,50 na ocenę dostateczną,
 - 3,50 na ocenę dobrą,
 - 4,40 na ocenę bardzo dobrą
 - ocenę celującą przy ocenach 5 z kartkówek oraz co najmniej 5 ze sprawdzianów.

4.9 Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych i podnoszenia osiągnięć uczniów:

- uczeń może systematycznie, na bieżąco poprawić ocenę (pisemny sprawdzian w ciągu 2 tygodni),
- w wyjątkowych przypadkach poprawianie może odbywać się za zgodą nauczyciela bezpośrednio przed wystawieniem oceny śródrocznej lub rocznej,
- w wyjątkowych przypadkach losowych uczeń może być zwolniony ze sprawdzianu, kartkówki lub odpowiedzi ustnej,
- uczniowie mogą uzupełniać braki z przedmiotu w ramach konsultacji z nauczycielem,
- uczniowie mogą zgłosić nieprzygotowanie, zgodnie z zasadami w punkcie 4.1.h, w przypadku choroby potwierdzonej zwolnieniem lekarskim lub zdarzenia losowego uczeń zachowuje nieprzygotowanie,
- obowiązkiem każdego ucznia jest prowadzenie zeszytu przedmiotowego, dodatkowo kart pracy- zakres podstawowy lub maturalnych kart pracy- zakres rozszerzony.

4.10 Wymagania ogólne na poszczególne oceny:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania,
 - samodzielnie i twórczo rozwija swoje zainteresowania,
 - formułuje problemy oraz dokonuje analizy i syntezy nowych zjawisk,
 - umiejętnie prezentuje przygotowane wcześniej opracowania,
 - proponuje rozwiązania nietypowe,
 - umiejętnie uczestniczy w rzeczowej dyskusji,
 - osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych szczebla wyższego niż szkolny;
- spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą;

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem,
- stosuje zdobytą wiedzę do rozwiązywania problemów i zadań w nowych sytuacjach,
- wykazuje dużą samodzielność i bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł wiedzy,
- samodzielnie wyciąga wnioski na podstawie zgromadzonego materiału
- posiada umiejętność wyjaśniania przyczynowo-skutkowego,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o dużym stopniu trudności, inne niż przykłady na lekcjach;

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem,
- sprawnie posługuje się fachową terminologią
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań i problemów,
- rozumie wpływ procesów na stan i cechy środowiska,
- wykonuje proste rysunki, wykresy,
- uzupełnia treści map,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności,
- w wypowiedziach sporadycznie popełnia błędy;

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności,
- korzysta z pomocą nauczyciela ze źródeł wiedzy,
- z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności przy rozwiązywaniu typowych zadań i problemów,

- rozumie proste współzależności między środowiskiem i człowiekiem,
- rozumie proste procesy, formy rzeźby i teorie geograficzne,
- w wypowiedziach popełnia błędy merytoryczne;

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- rozumie pytania i polecenia,
- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem,
- odtwarza podstawowe informacje,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- w wypowiedziach popełnia liczne błędy merytoryczne;

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem, które są konieczne do dalszego kształcenia,
- nie umie wykonywać elementarnych zadań w bardzo prostych sytuacjach, nawet z pomocą nauczyciela,
- nie rozumie pytań i poleceń,
- brak podstawowych wiadomości uniemożliwia dalsze zdobywanie wiedzy,
- w wypowiedziach popełnia bardzo poważne błędy merytoryczne,
- nie potrafi korzystać z atlasu i nie ma orientacji przestrzennej na mapie,

5. Obniżenie wymagań edukacyjnych:

W przypadku stwierdzonej dysleksji rozwojowej uczniowie na zajęciach mogą:

- a) mieć wydłużony czas na sprawdzianach,
- b) nie muszą głośno czytać np. poleceń do zadań w klasie aby stwarzać sytuacji stresujących dziecku,
- c) wymagania merytoryczne co do oceny pracy pisemnej są ogólne, takie same jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne , np. jeśli nauczyciel nie może odczytać pracy ucznia (pismo mało czytelne), może poprosić go , aby uczynił to sam lub odpytać ustnie z tego zakresu materiału,
- d) uczeń może pisać prace domowe na komputerze lub drukowanymi literami (dysgrafia),
- e) uczeń ma prawo do dłuższego czasu na odpowiedź po zadanym pytaniu,

f) uczeń ma prawo do uzyskania prostych wskazówek (1-2 kroki) oraz może prosić by nauczyciel powtórzył w celu sprawdzenia, czy właściwie je zrozumiał,

g) dziecko z dysortografią jest oceniane przede wszystkim na podstawie zawartości merytorycznej pracy,

h) uczniowie ze stwierdzonymi przez poradnię zaburzeniami w orientacji przestrzennej nie będą oceniani z orientacji na mapie.

W stosunku do dzieci z dysfunkcjami należy:

- stosować wiele pochwał jako czynnik motywacyjnego,

- nie porównywać wyników pracy dziecka z wynikami innych uczniów oraz z jego poprzednimi ocenami.